

Regeringens proposition 2014/15:143

Ändring i lagen om vägtrafikregister

Prop.
2014/15:143

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 30 juli 2015

Morgan Johansson

Anna Johansson
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändringar i lagen (2001:558) om vägtrafikregister.

Ändringsförslagen innebär dels att ändamålen med behandlingen av personuppgifter i vägtrafikregistret förtydligas, dels att den registrerade ska kunna få direktåtkomst till sina egna uppgifter i registret.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Vägtrafikregistret	5
4.1	Allmänt om vägtrafikregistret	5
4.2	Gällande rätt	6
5	Förslag	8
5.1	Ändamålsbestämmelsen förtydligas	8
5.2	Direktåtkomst till vägtrafikregistret	10
5.3	Ikraftträdande	11
6	Konsekvenser	12
7	Författningskommentar	13
Bilaga 1	Sammanfattning av Transportstyrelsens framställan om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister	14
Bilaga 2	Lagförslaget i Transportstyrelsens framställan om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister	16
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser	18
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	19
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	21
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 30 juli 2015	22
	Rättsdatablad	23

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2014/15:143

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2001:558) om vägtrafikregister
dels att 8 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §

*Personuppgifter som avses i 5 §
får behandlas för att fullgöra
uppgiftsutlämnande som sker i
överensstämmelse med lag eller
förordning. I övrigt gäller 9 §
första stycket d och andra stycket
personuppgiftslagen (1998:204).*

8 §¹

Direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 5 § 1–3 och 7 i enlighet med föreskrifter meddelade av regeringen.

*Den registrerade får ha
direktåtkomst till personuppgifter i
vägtrafikregistret, om uppgifterna
avser honom eller henne själv.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Senaste lydelse 2011:907.

Den 17 juni 2014 inkom Transportstyrelsen med en framställan till Näringsdepartementet om ändringar i lagen (2001:558) om vägtrafikregister. Lagförslaget innebär, i den del av framställan som nu behandlas, att personuppgifter i vägtrafikregistret också får behandlas för att fullgöra en i lag eller förordning stadgad skyldighet att lämna ut uppgifter, under förutsättning att mottagarens ändamål inte är oförenligt med de ändamål för vilket uppgifterna samlades in. Vidare föreslås att den enskilde får ha direktåtkomst till sina egna uppgifter i registret. En sammanfattning av framställan finns i *bilaga 1*. Lagförslaget i framställan finns i *bilaga 2*.

Framställan har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren och en remissammanställning finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N2014/2810/TE).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 4 juni 2015 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns som *bilaga 5*. Regeringen har i propositionen följt Lagrådets förslag, vilket har medfört bl.a. att en ny paragraf föreslås i stället för ändring i en befintlig och att datumet för ikraftträdande ändras. Lagrådets synpunkter behandlas i avsnitten 5.1, 5.3 och 7.

4 Vägtrafikregistret

4.1 Allmänt om vägtrafikregistret

Vägtrafikregistret drivs av Transportstyrelsen och innehåller information om alla civila, svenskeregistrerade fordon. I registret finns även uppgifter om körkortshavare, felparkeringsavgifter, trängselskatt och eventuella restförda fordringar för ett fordon. Vidare finns uppgifter om tillstånd för att bedriva yrkesmässig trafik, kontroller av kör- och vilotider och uppgifter enligt det s.k. Prömrådsbeslutet. Prömrådsbeslutet innehåller bestämmelser om gränsöverskridande informationsutbyte i syfte att förebygga och utreda brott.

Ett flertal uppgifter förs in i registret efter anmälan från fordonsägarna. Även bilhandeln, besiktningsorgan, försäkringsgivare m.fl. tillför registret uppgifter. I vägtrafikregistrets fordonsregisterdel förs data in om fordonets ägare, tekniska status och användningssätt och från Skatteverket tillförs registret automatiskt adressuppgifter om ägare. Vägtrafikregistret har i hög grad samband med myndighetsutövning och återspeglar innehållet i olika myndighetsbeslut.

Uppgifterna i registret är i princip offentliga och allmänheten har enligt offentlighetsprincipen rätt att ta del av uppgifterna, i den mån offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, inte hindrar det. Ett av syftena med vägtrafikregistret är just att bistå samhället med uppgifter ur registret. Vilka personkategorier och uppgifter det rör sig om

Prop. 2014/15:143 följer av bestämmelserna om vad registret får innehålla. Transportstyrelsen tillhandahåller ett flertal olika servicetjänster som ger enskilda tillgång till uppgifter ur fordonsdelen av vägtrafikregistret. Gemensamt för de flesta av tjänsterna är att frågeställaren genom ett automatiserat förfarande kan få uppgifter ur vägtrafikregistrets fordonsdel elektroniskt överförda till sig, antingen direkt eller efter beställning med en kortare fördröjning.

4.2 Gällande rätt

I vägtrafikregistret hanteras stora mängder information som kan vara integritetskänslig. Bestämmelser som reglerar handlingsoffentligheten och skyddet för den personliga integriteten är därför av stor betydelse.

Regeringsformen

Den grundläggande bestämmelsen om skyddet för den enskildes personliga integritet finns i 1 kap. 2 § tredje stycket regeringsformen, förkortad RF, där det bl.a. sägs att det allmänna ska värna den enskildes privatliv och familjeliv. Någon rättsligt bindande föreskrift som ger ett allmänt integritetsskydd finns inte. I stället regleras skyddet för den personliga integriteten genom ett flertal bestämmelser på olika författningsnivåer.

Den 1 januari 2011 trädde en ny bestämmelse, 2 kap. 6 § andra stycket RF, i kraft (prop. 2009/10:80, bet. 2009/10KU19 och bet. 2010/11:KU4). Enligt bestämmelsen är var och en gentemot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Bestämmelsen omfattar dock bara vissa kvalificerade intrång i den personliga integriteten. Vid bedömningen av vad som kan anses utgöra ett betydande intrång ska man enligt förarbetsuttalandena väga in uppgifternas karaktär och omfattning samt ändamålet med behandlingen och omfattningen av utlämnandet av uppgifter till andra.

Offentlighetsprincipen

Offentlighetsprincipen kommer till uttryck genom bl.a. regler i 2 kap. tryckfrihetsförordningen, förkortad TF, om allmänna handlingars offentlighet, den s.k. handlingsoffentligheten. Handlingsoffentligheten innebär att enskilda som huvudregel har rätt att ta del av allmänna handlingar hos en myndighet, även elektroniska handlingar, exempelvis sådana som finns i vägtrafikregistret. En motsvarande rättighet för myndigheter att få del av information från en annan myndighet regleras i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Handlingsoffentligheten är dock inte utan undantag. En allmän handling kan innehålla uppgifter som är sekretessbelagda enligt OSL. Handlingen är då inte offentlig i den del som den innehåller de sekretessbelagda uppgifterna och rätten att ta del av allmänna handlingar kan alltså, med hänsyn till sekretess, begränsas bl.a. om det är nödvändigt av hänsyn till skyddet för enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Begränsningarna regleras i OSL eller annan lag som OSL hänvisar till.

Den grundläggande ramen för behandling av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL. Genom PUL är data-skyddsdirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, genomfört. Syftet med PUL är att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Som grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter anges bland annat att personuppgifter bara får behandlas om det är lagligt, och att personuppgifter får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål samt att personuppgifter inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilket de samlades in. Om det i en annan lag, eller i en förordning, finns bestämmelser som avviker från PUL ska i stället de bestämmelserna gälla. Om personuppgifter lämnas ut i form av allmänna handlingar med stöd av bestämmelserna i 2 kap. TF, tillämpas inte personuppgiftslagen.

Ändamålen för behandling av personuppgifter i vägtrafikregistret

Lagen (2001:558) om vägtrafikregister, förkortad LVTR, innehåller bl.a. bestämmelser om registrering av uppgifter om personer. Bestämmelserna i LVTR ersätter i viss mån de bestämmelser i personuppgiftslagen som annars normalt sett ska tillämpas vid helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter. Av 2 § LVTR följer att i den mån det inte finns några avvikande bestämmelser i lagen om vägtrafikregister eller i en förordning som beslutats med stöd av lagen ska personuppgiftslagen tillämpas på personuppgifter i vägtrafikregistret. Med personuppgift avses enligt 3 § PUL all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. Kompletterande bestämmelser om verkställighet av LVTR finns i förordningen (2001:650) om vägtrafikregister, förkortad FVTR.

Ändamålsbeskrivningen i 5 § LVTR är av central betydelse. Det framgår inte uttryckligen av lagtexten att den är uttömmande. I samband med att ändamålsbestämningen i LVTR infördes gav dock regeringen uttryck för betydelsen av att den skulle ges en stringent utformning, se prop. 2000/01:95 s. 75. Syftet var att tydliggöra att personuppgifter i registret bara får behandlas för vissa angivna ändamål. Av 5 § LVTR framgår att vägtrafikregistret i fråga om personuppgifter ska ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för vissa slags verksamheter och ändamål. I 6 § LVTR anges övergripande vilka uppgifter som får föras in i vägtrafikregistret. I bilagor till FVTR anges i detalj vilka uppgifter som ska föras in i registret.

Direktåtkomst till vägtrafikregistret

Direktåtkomst innebär att den som använder registret på egen hand kan söka i registret och få svar på frågor, dock utan att själv kunna bearbeta eller på annat sätt påverka registrets innehåll. Det kan i sammanhanget konstateras att det i personuppgiftslagen inte finns några bestämmelser som uttryckligen tar sikte på att direktåtkomst ska ha stöd i föreskrift för

Prop. 2014/15:143 att vara tillåten. Direktåtkomst till uppgifter i vägtrafikregistret regleras i 8 § LVTR.

Av förarbeten till LVTR framgår de överväganden som gjordes i samband med gällande bestämmelse om direktåtkomst, prop. 2000/01:95 s. 80. Uppfattningen var att sådan användning skulle möjliggöras men att frågan inte enbart skulle överlåtas till den personuppgiftsansvarige, dvs. idag Transportstyrelsen. Med hänsyn till integritetsaspekterna infördes därför en bestämmelse som begränsar möjligheten till direktåtkomst. Av 8 § LVTR följer att direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 5 § 1–3 och 7 i enlighet med föreskrifter meddelade av regeringen. Regeringen har meddelat ytterligare bestämmelser om direktåtkomst i 4 kap. 3–5 §§ FVTR. Användare av registret, har således på det sätt som är föreskrivet, möjlighet att söka direkt eller via informationsförmedlare i vägtrafikregistret och där få svar på frågor. Sådan åtkomst får dock medges endast om den utgör en tillåten behandling av personuppgifter och ytterligare en förutsättning är givetvis att uppgifterna inte omfattas av sekretess. Det är av avgörande betydelse för att personuppgiftsansvarig myndighet ska få tillåta direktåtkomst till uppgifterna att behörighets- och säkerhetsfrågorna är lösta på ett ur integritetssynpunkt tillfredställande sätt (4 kap. 4 § FVTR).

5 Förslag

5.1 Ändamålsbestämmelsen förtydligas

Regeringens förslag: Det ska tydligt framgå av ändamålen med vägtrafikregistret att personuppgifter som behandlas enligt redan angivna ändamål också får behandlas för att fullgöra uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning samt för andra ändamål än dem för vilka de har samlats in, under förutsättning att de nya ändamålen inte är oförenliga med de tidigare ändamålen.

Förslaget i framställan: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Av författningsförslaget i framställan framgår inte uttryckligen att uppgifterna i registret inte får behandlas för ändamål som är oförenliga med det för vilka uppgifterna samlades in.

Remissinstanserna: *Kronofogdemyndigheten, Justitiekanslern, Regelrådet, Rikspolisstyrelsen (Polismyndigheten), Skatteverket, Sveriges Bussföretag, Svensk Försäkring, Sveriges Trafikskolors Riksförbund Tullverket och Åklagarmyndigheten* tillstyrker eller har inte något att erinra mot förslaget. *Datainspektionen* avstyrker däremot den i framställan föreslagna formuleringen av ändamålsbestämmelsen.

Skälen för regeringens förslag: Ett av syftena med vägtrafikregistret är att ge offentlighet till vissa uppgifter som på olika sätt har betydelse för verksamheter och behov i samhället. Bestämmelserna i lagen (2001:558) om vägtrafikregister, förkortad LVTR, är dock enligt Transportstyrelsen inte anpassade för att tillgodose utvecklingen av en modern, ändamålsenlig och effektiv e-förvaltning med avseende på allmänhetens

tillgång till uppgifter i registret. Som ett led i utvecklingen av en effektiv e-förvaltning behöver den s.k. ändamålsbestämmelsen i 5 § LVTR ses över. Genom ett föreslaget tillägg i 5 § skulle ramen enligt Transportstyrelsen utöka tillåtna behandlingar av personuppgifter i vägtrafikregistret. Den ändring som föreslås skulle bl.a. öppna för möjligheten att lämna ut personuppgifter till den registrerade själv genom direktåtkomst.

Syftet med ändringen är att effektivisera myndighetens handläggning i samband med förfrågningar om uppgifter ur vägtrafikregistret. En förutsättning för detta är dock att uppgifter som tillhandahålls genom de s.k. servicetjänsterna är förenliga med uttryckliga ändamål för vilka uppgifterna i vägtrafikregistret behandlas och att nödvändiga avvägningar och kontroller utifrån säkerhets- och integritetsaspekter har gjorts.

Datainspektionen anför att den inte har något att invända mot förslaget i framställan i den del som möjliggör att personuppgifter som behandlas i vägtrafikregistret får lämnas ut till den registrerade själv. Däremot är *Datainspektionen* kritisk till formuleringen av den föreslagna ändamålsbestämmelsen. *Inspektionen* avstyrker förslaget i den del som skulle öppna för möjligheten att lämna ut personuppgifter även till andra. För att tillvarata integritetsskyddet bör det tydligt framgå av ändamålsbestämmelsen för vilka ändamål personuppgifter får behandlas. Enligt *Datainspektionen* är det inte tillfredställande att det som är tillåtet återfinns i ett okänt antal lagar. Hänsyn måste alltid tas till den så kallade finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (1998:204), förkortad PUL.

Regeringen har tidigare redogjort för sin inställning till finalitetsprincipen, dvs. att personuppgifter inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med det för vilka uppgifterna samlades in. Exempelvis i samband med att patientdatalagen (2008:355) infördes, underströk regeringen att finalitetsprincipen är giltig även vid personuppgiftsbehandling enligt patientdatalagen (prop. 2007/08:126). En uttrycklig hänvisning till principen – som kommer till uttryck i 9 § första stycket d PUL – infördes också i lagen. Att utgångspunkten bör vara att ändamålsregleringar som utesluter en tillämpning av finalitetsprincipen inte ska förekomma framhölls också av regeringen i direktiven till Informationshanteringsutredningen (dir. 2011:86).

Av 5 § LVTR framgår att vägtrafikregistret i fråga om personuppgifter ska ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för vissa slags verksamheter och ändamål. Utgångspunkten för ändamålsbestämmelser som tas in i särskilda registerförfattningar är att de ytterst kompletteras av finalitetsprincipen. En annan ordning skulle bl.a. riskera att ändamålsbestämmelsen hamnar i konflikt med i lag eller förordning stadgade skyldigheter att lämna ut uppgifter t.ex. 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

Det finns behov av att i lagtexten klargöra att den nuvarande ändamålsbestämmelsen i LVTR kompletteras av finalitetsprincipen. I lagrådsremissen föreslogs att 5 § LVTR skulle tillföras ett nytt andra stycke för att klargöra att personuppgifter i vägtrafikregistret också får behandlas bl.a. för att fullgöra en i lag eller förordning stadgad skyldighet att lämna ut uppgifter. I enlighet med *Lagrådets* förslag tas bestämmelsen i stället in i en ny 5 a §.

Prop. 2014/15:143 Även med hänsyn till Datainspektionens invändningar måste den nu föreslagna formuleringen anses uppfylla de krav som kan ställas från dataskyddssynpunkt.

5.2 Direktåtkomst till vägtrafikregistret

Regeringens förslag: Den registrerade ska kunna få direktåtkomst till sina egna personuppgifter.

Förslaget i framställan: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Kronofogdemyndigheten, Justitiekanslern, Regelrådet, Rikspolisstyrelsen (Polismyndigheten), Skatteverket, Sveriges Bussföretag, Svensk Försäkring, Sveriges Trafikskolors Riksförbund Tullverket och Åklagarmyndigheten* tillstyrker eller har inte något att erinra mot förslaget. *Datainspektionen* har inte heller något att invända mot den del av förslaget som möjliggör direktåtkomst till egna uppgifter i vägtrafikregistret.

Skälen för regeringens förslag: I framställan föreslås att direktåtkomst ska vara tillåten till egna personuppgifter och att sådan åtkomst inte ska vara begränsad till någon specifik del av registret. Vidare föreslås att sådan direktåtkomst ska vara tillåten i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen.

I avsnitt 4.2 finns en kort redogörelse för gällande regelverk i fråga om direktåtkomst till vägtrafikregistret. Av den aktuella bestämmelsen, 8 § lagen (2001:558) om vägtrafikregister, förkortad LVTR, följer att direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 5 § första stycket 1–3 och 7 LVTR i enlighet med föreskrifter meddelade av regeringen.

Genom den föreslagna 5 a § LVTR klargörs bl.a. att det är tillåtet att lämna ut uppgifter från vägtrafikregistret till andra under förutsättning att mottagarens ändamål med behandlingen inte är oförenligt med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in.

Regeringen bedömer att ett utlämnande till den registrerade av egna personuppgifter inte kan anses oförenligt med de ändamål för vilka uppgifterna samlades in. Det finns inte heller något annat skäl som talar mot att medge direktåtkomst till egna personuppgifter i vägtrafikregistret. En sådan åtkomst är också nödvändig för att kunna utföra vissa typer av e-tjänster, t.ex. för att göra sådana anmälningar via formulär på Transportstyrelsens hemsida som innebär att uppgifter hämtas ur vägtrafikregistret. Det finns inte heller skäl för att i författning begränsa rätten till direktåtkomst till egna personuppgifter till någon viss typ av uppgifter i vägtrafikregistret. Risken för en okontrollerad spridning av uppgifter får när det gäller den registrerades egna uppgifter bedömas som mycket liten. Sådan direktåtkomst bör därför vara möjlig inte endast till uppgifter om fordonregistreringen, utan även till t.ex. uppgifter om körkortregistreringen eller yrkestrafikregistreringen.

Datainspektionen påpekar att en förutsättning för att bevilja direktåtkomst till egna uppgifter är att myndigheten säkerställer att åtkomsten endast omfattar den registrerades egna uppgifter. Exempelvis krävs ett säkert inloggningsförfarande. Vilken metod som väljs beror bland annat

på hur känsliga personuppgifterna är som hanteras. Uppgifter som omfattas av sekretess samt uppgifter om lagöverträdelse bör enligt Datainspektionens uppfattning likställas med känsliga personuppgifter när det gäller säkerhet. Datainspektionen påpekar vidare att när det gäller direktåtkomst går det inte att göra en sekretessprövning i det enskilda fallet och understryker vikten av att det måste klargöras innan direktåtkomst medges att uppgifterna inte omfattas av sekretess.

Direktåtkomst kommer således under vissa förutsättningar att vara tillåten. Regeringen förutsätter dock att Transportstyrelsen, i egenskap av personuppgiftsansvarig myndighet för vägtrafikregistret, vid överföring av personuppgifter har försäkrat sig om att behörighets- och säkerhetsfrågorna är lösta på ett sätt som är tillfredsställande ur integritetssynpunkt. Vid direktåtkomst ska det även vid varje sådan åtkomst övervägas om tillräcklig sekretess iakttagits. Inom aktuellt område gäller exempelvis sekretess enligt 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen m.m. om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Aktuellt ändringsförslag avser dock endast direktåtkomst till egna personuppgifter i vägtrafikregistret. När det gäller sekretess till skydd för enskilda gäller som huvudregel inte sekretess i förhållande till den enskilde själv och torde inte heller aktualiseras i samband med direktåtkomst till egna uppgifter i vägtrafikregistret, jfr 12 kap. 1 § OSL.

5.3 Ikraftträdande

Regeringens förslag: De föreslagna författningsändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2016.

Förslaget i framställan: I framställan föreslås inte något datum för ikraftträdande.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har någon synpunkt.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att de föreslagna ändringarna kan träda i kraft så snart som möjligt. I lagrådsremissen föreslogs att de föreslagna författningsändringarna skulle träda i kraft den 2 januari 2016 eftersom en tidigare beslutad ändring av 5 § lagen om vägtrafikregister, utfärdad den 10 juli 2014, träder i kraft den 1 januari 2016. Mot bakgrund av att lagförslaget i övrigt har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag och att Lagrådet föreslagit att den nya 5 a § ska träda i kraft den 1 januari 2016 är det lämpligt att hela lagförslaget i stället träder i kraft det datumet.

Förslaget klargör att personuppgifter i vägtrafikregistret också får behandlas bl.a. för att fullgöra en i lag eller förordning stadgad skyldighet att lämna ut uppgifter. Förslaget öppnar även för möjlighet till direktåtkomst för enskilda till deras egna uppgifter i registret. Det förutsätter dock att Transportstyrelsen vidtar tillräckliga säkerhetsåtgärder för att säkerställa att åtkomsten endast omfattar den registrerades egna uppgifter. Bedömningen är att de kostnader för behörighets- och säkerhetsåtgärder som Transportstyrelsen behöver vidta endast kommer att medföra marginella kostnader för myndigheten. En sådan kostnad förväntas rymmas inom myndighetens befintliga anslag. Den föreslagna författningsändringen beräknas även i övrigt endast medföra marginella ekonomiska konsekvenser.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister

5 a §

Paragrafen är ny. En grundläggande förutsättning för att personuppgifter överhuvudtaget ska få föras in och behandlas i vägtrafikregistret är att de angivna ändamålen för respektive typ av uppgift är uppfyllda, jfr 6 § tredje stycket. Denna nya paragraf innebär att personuppgifter som behandlas enligt angivna ändamål i vägtrafikregistret även får behandlas för att fullgöra uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning, eller för ett annat ändamål som inte är oförenligt med det för vilket uppgifterna samlades in. Den så kallade finalitetsprincipen sätter den yttre ramen för vad som är tillåtet och begränsar möjligheterna att bestämma nya ändamål för redan insamlade uppgifter. Paragrafen har utformats i enlighet *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.1.

8 §

Innebörden av bestämmelsen i det nya *andra stycket* är att den registrerade får ha direktåtkomst till egna uppgifter i vägtrafikregistret.

Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsen behandlas i avsnitt 5.2.

Sammanfattning av Transportstyrelsens framställan om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister

Bakgrund

Den nu gällande regleringen av behandling av personuppgifter i vägtrafikregistret är från 2001. De grundläggande bestämmelserna finns i lagen (2001:558) om vägtrafikregister (LVTR) och kompletterande bestämmelser finns i förordningen (2001:650) om vägtrafikregister (FVTR). Bestämmelserna är inte anpassade för att tillgodose utvecklingen av en modern och ändamålsenlig e-förvaltning med avseende på allmänhetens tillgång till uppgifter i vägtrafikregistret. Uppgifter, även personuppgifter, ur vägtrafikregistret som är av stort allmänt intresse och inte integritetskänsliga bör kunna tillhandahållas allmänheten genom så kallade servicetjänster via till exempel Internet och mobiltelefoni. De nuvarande bestämmelserna om direktåtkomst till uppgifter i vägtrafikregistret, och i viss mån även ändamålsbestämmelserna, förhindrar en önskvärd och i vissa fall också nödvändig utveckling av tillgången till uppgifter i sådana servicetjänster. Ett tydligt författningsstöd saknas också för vissa av de servicetjänster som tillhandahålls redan i dag, vilket knappast kan ha varit lagstiftarens avsikt. Dessa förhållanden har tidigare framhållits av såväl Vägverket som Transportstyrelsen. Även Vägtrafikregisterutredningen har uppmärksammat vissa av problemen och föreslagit ändrade regler, bland annat gällande direktåtkomst till egna personuppgifter. Vägtrafikregisterutredningens förslag har dock ännu inte föranlett några åtgärder med avseende på den befintliga lagstiftningen.

Förslaget

I en framställan till regeringen föreslår Transportstyrelsen några lagändringar som innebär att ändamålsbestämmelsen i lagen (2001:558) om vägtrafikregister utvidgas och att bestämmelsen om direktåtkomst ändras på så sätt att direktåtkomst till personuppgifter i registret, i vissa fall, är tillåtet. Transportstyrelsen anser att i syfte att kunna bedriva och utveckla en ändamålsenlig och effektiv e-förvaltning bör reglerna ändras så att det tydligt framgår att personuppgifter som är av intresse för allmänheten och inte integritetskänsliga, får tillhandahållas i servicetjänsterna. Överföringen av uppgifter genom servicetjänsterna kan ske genom direktåtkomst eller genom annan elektronisk överföring, till exempel sms eller e-post. Transportstyrelsen föreslår därför att det utan att beakta ändamålen med behandlingen ska vara tillåtet att behandla personuppgifter i vägtrafikregistret för att lämna ut uppgifter till enskilda och myndigheter m.fl. om uppgiftslämnande följer av uppgiftsskyldighet i lag eller föreskrift som meddelats med stöd av lag. Vidare föreslås att det utan någon särskild prövning ska vara tillåtet att ha direktåtkomst till egna personuppgifter, och att det även i övrigt, ska vara möjligt att genom direktåtkomst kunna ta del av enstaka personuppgifter som inte är integritetskänsliga. Förslagen är i huvudsak avgränsade till utlämnande av person-

uppgifter kopplade till fordonsregistreringen. Förslaget om att enskilda ska kunna ha direktåtkomst till egna personuppgifter är dock inte begränsat till endast dessa uppgifter. Strukturen i de övriga föreslagna bestämmelserna är anpassad för att framöver kunna utökas med bestämmelser som gäller tillgång till även andra personuppgifter i vägtrafikregistret än de som hör till fordonsregistreringen.

Vidare föreslås ändringar av de redan befintliga bestämmelserna om direktåtkomst. Det klargörs att det är den fortsatta hanteringen av personuppgifter hos den som hämtat uppgifter genom direktåtkomst som ska bedömas vara i enlighet med personuppgiftslagen, för att direktåtkomst ska kunna medges. Den grundläggande förutsättningen att säkerhets- och behörighetsfrågor ska vara lösta på ett sätt som är tillfredsställande ur integritetssynpunkt, och som ska gälla vid alla typer av direktåtkomst, regleras i en särskild bestämmelse. De kompletterande bestämmelser som ska beaktas vid prövningen av sådan direktåtkomst som medges i särskild ordning tas in i en efterföljande bestämmelse.

Lagförslaget i Transportstyrelsens framställan om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister

Häri genom föreskrivs att 5 och 8 §§ lagen (2001:558) om vägtrafikregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

I fråga om personuppgifter ska vägtrafikregistret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet, för vilken staten eller en kommun ansvarar enligt lag eller annan författning, i fråga om

a) fordonsägare,

b) den som ansöker om, har eller har haft behörighet att framföra fordon eller luftfartyg enligt körkortslagen (1998:488), luftfartslagen (2010:500), taxitrafiklagen (2012:211) eller någon annan författning eller den som har rätt att utöva viss tjänst enligt luftfartslagen,

c) annan person om det behövs för att underlätta handläggningen av ett körkorts-, förarbevis-, taxitrafik- eller yrkestrafikärende,

d) den som ansöker om, har eller har haft tillstånd att bedriva yrkesmässig trafik enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG, yrkestrafiklagen (2012:210) eller någon annan författning, taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211) eller biluthyrning enligt lagen (1998:492) om biluthyrning,

e) den som ansöker om, har eller har haft färdskrivarkort som avses i rådets förordning (EEG) nr 3821/85 av den 20 december 1985 om färdskrivare vid vägtransporter,

f) den som har eller har haft yrkeskompetens att utföra transporter enligt lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens eller genomgår utbildning för att få sådan kompetens, eller

g) den som bedriver sådan förvärvsmässig transportverksamhet på väg, som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 av den 15 mars 2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet och om ändring av rådets förordningar (EEG) nr 3821/85 och (EG) nr 2135/98 samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 eller rådets förordning (EEG) nr 3821/85,

¹ Senaste lydelse 2012:219.

2. försäkringsgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där uppgifter om personer under 1 a), b) och d) utgör underlag för prövningar eller beslut,

3. information om fordonsägare för trafiksäkerhets- eller miljöändamål och för att i den allmänna omsättningen av fordon förebygga brott samt information om den som har behörighet att framföra fordon för att utreda trafikbrott i samband med automatisk trafiksäkerhetskontroll,

4. aktualisering, komplettering eller kontroll av information om fordonsägare som finns i kund- eller medlemsregister eller liknande register,

5. uttag av urval för direkt marknadsföring av information om fordonsägare, dock med den begränsning som följer av 11 § personuppgiftslagen (1998:204),

6. fullgörande av sådan tillsyn som avses i 5 kap. 3 a § fordonslagen (2002:574), i fråga om fordonsägare och den som är anställd som besiktningstekniker hos ett besiktningsorgan enligt fordonslagen, och

7. en utländsk myndighets verksamhet om tillhandahållandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt eller av en EU-rättsakt.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får även behandlas genom att lämnas ut till den registrerade själv, riksdagen och regeringen samt, i den utsträckning skyldighet att lämna uppgifter följer av lag eller föreskrifter meddelade med stöd av lag, till andra.

8 §²

Direktåtkomst till personuppgifter får medges endast för sådana ändamål som anges i 5 § 1–3 och 7 i enlighet med föreskrifter meddelade av regeringen.

Direktåtkomst till personuppgifter är tillåtet i enlighet med föreskrifter som meddelas av regeringen

1. för sådana ändamål som anges i 5 § första stycket 1–3 och 7, och

2. vid sådan behandling som avses i 5 § andra stycket.

² Senaste lydelse 2011:907.

Förteckning över remissinstanser

Följande remissinstanser har inkommit med yttranden till Näringsdepartementet över Transportstyrelsens framställan om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister och förordningen (2001:650) om vägtrafikregister (dnr N2014/28/10/TE). Åklagarmyndigheten, Datainspektionen, Rikspolisstyrelsen (Polismyndigheten), Kronofogdemyndigheten, Skatteverket, Justitiekanslern, Regelrådet, Tullverket, Sveriges Bussföretag och Svensk Försäkring.

Riksdagens ombudsmän (JO), Arbetsgivarverket, Företagarna, Landsorganisationen (LO), Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) har inkommit med svar, men därvid anfört att de avstår från att lämna synpunkter.

Biltrafikens Arbetsgivarförbund, Almega, Näringslivets regelnämnd, Svensk Kollektivtrafik, Svenskt Näringsliv, Svenska transportarbetareförbundet, Sveriges Transportindustriförbund, Sveriges Åkeriföretag, Sveriges Trafikskolors Riksförbund, Tjänstemännens Centralorganisation, TCO, Transportfackens yrkes- och arbetsmiljönämnd och Transportgruppen har avstått från att inkomma med yttranden.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister

Häri genom föreskrivs att 5 och 8 §§ (2001:558) lagen om vägtrafikregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

I fråga om personuppgifter ska vägtrafikregistret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet, för vilken staten eller en kommun ansvarar enligt lag eller annan författning, i fråga om

a) fordonsägare,

b) den som ansöker om, har eller har haft behörighet att framföra fordon eller luftfartyg enligt körkortslagen (1998:488), luftfartslagen (2010:500), taxitrafiklagen (2012:211) eller någon annan författning eller den som har rätt att utöva viss tjänst enligt luftfartslagen,

c) annan person om det behövs för att underlätta handläggningen av ett körkorts-, förarbevis-, taxitrafik- eller yrkestrafikärende,

d) den som ansöker om, har eller har haft tillstånd att bedriva yrkesmässig trafik enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 av den 21 oktober 2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG, yrkestrafiklagen (2012:210) eller någon annan författning, taxitrafik enligt taxitrafiklagen (2012:211) eller biluthyrning enligt lagen (1998:492) om biluthyrning,

e) den som ansöker om, har eller har haft färdskrivarkort som avses i rådets förordning (EEG) nr 3821/85 av den 20 december 1985 om färdskrivare vid vägtransporter,

f) den som har eller har haft yrkeskompetens att utföra transporter enligt lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens eller genomgår utbildning för att få sådan kompetens, eller

g) den som bedriver sådan förvärvsmässig transportverksamhet på väg, som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 av den 15 mars 2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet och om ändring av rådets förordningar (EEG) nr 3821/185 och (EG) nr 2135/98 samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 eller rådets förordning (EEG) nr 3821/85,

2. försäkringsgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där uppgifter om personer under 1 a), b) och d) utgör underlag för prövningar eller beslut,

3. information om fordonsägare för trafiksäkerhets- eller miljööndamål och för att i den allmänna omsättningen av fordon förebygga brott samt

¹ Senaste lydelse 2014:1021.

information om den som har behörighet att framföra fordon för att utreda trafikbrott i samband med automatisk trafiksäkerhetskontroll,

4. aktualisering, komplettering eller kontroll av information om fordonssägare som finns i kund- eller medlemsregister eller liknande register,

5. uttag av urval för direkt marknadsföring av information om fordonssägare, dock med den begränsning som följer av 11 § personuppgiftslagen (1998:204),

6. fullgörande av sådan tillsyn som avses i 5 kap. 3 a § fordonslagen (2002:574), i fråga om fordonssägare och den som är anställd som besiktningstekniker hos ett besiktningsorgan enligt fordonslagen,

7. en utländsk myndighets verksamhet om tillhandahållandet följer av en internationell överenskommelse som Sverige efter riksdagens godkännande har tillträtt eller av en EU-rättsakt, och

8. fullgörande av skattekontroll med hjälp av redovisningscentraler för taxitrafik och fullgörande av tillsyn över sådana centraler enligt lagen (2014:1020) om redovisningscentraler för taxitrafik.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får även behandlas för att fullgöra uppgifts- utlämnande som sker i överens- stämmelse med lag eller förord- ning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket per- sonuppgiftslagen (1998:204).

8 §

Direktåtkomst till personupp- gifter får medges *endast* för sådana ändamål som anges i 5 § 1–3 och 7 i enlighet med föreskrifter med- delade av regeringen.

Direktåtkomst till personupp- gifter får medges för sådana ändamål som anges i 5 § *första stycket* 1–3 och 7 i enlighet med föreskrifter meddelade av rege- ringen.

Den registrerade får ha direktåtkomst till personuppgifter i vägtrafikregistret, om uppgifterna avser honom eller henne själv.

Denna lag träder i kraft den 2 januari 2016.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2015-06-15

Närvarande: F.d. justitieråden Bo Svensson och Gustaf Sandström samt justitierådet Lena Moore.

Ändring i lagen om vägtrafikregister

Enligt en lagrådsremiss den 4 juni 2015 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av ämnessakkunniga Ann-Kristin Olsson.

Förslaget föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

5 §

Det råder viss osäkerhet kring förhållandet mellan finalitetsprincipen, ändamålsbestämmelser i registerförfattningar och bestämmelser i bl.a. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som föreskriver utlämnande eller medger att uppgifter lämnas ut (se bl.a. SOU 2015:39 s. 271 ff.). Det gäller också i fråga om vägtrafikregistret. Lagrådet anser att det är positivt att den nuvarande regleringen förtydligas.

Lagrådet ser fördelar med att ta in den föreslagna bestämmelsen i en ny 5 a §, vilket Lagrådet således förordar.

Den föreslagna formuleringen anknyter till en motsvarande reglering i flera registerlagar, bl.a. patientdatalagen (2008:355) och senast i lagen (2015:51) om register över tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. Lagrådet godtar förslaget men anser att inledningen bör formuleras annorlunda; i 5 § förekommer ingen ”behandling” av personuppgifter.

Lagrådet föreslår att en ny 5 a § ges följande lydelse.

Personuppgifter som avses i 5 § får behandlas för att fullgöra uppgiftsutlämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Genom lagen (2014:1021) om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister ändrades 5 §. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2016. Den av Lagrådet föreslagna 5 a § bör lämpligen träda i kraft samma dag.

8 §

Om Lagrådets förslag till 5 a § genomförs behöver första stycket i 8 § inte ändras. Lagrådet förordar i alla händelser att ordet ”endast” i första stycket behålls. Lagrådet har ingen erinran mot andra stycket.

Prop. 2014/15:143 **Näringsdepartementet**

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 30 juli 2015

Närvarande: Statsrådet M Johansson, ordförande, och statsråden
H Hellmark Knutsson, A Ygeman, A Johansson, P Bolund, G Fridolin

Föredragande: statsrådet A Johansson

Regeringen beslutar proposition 2014/15:143 Ändring i lagen om
vägtrafikregister

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
--------------------	--	---

Lagen (2001:558) om vägtrafikregister	8 §	
---------------------------------------	-----	--